View the original article

ПОЛІТИКА

«Війна – не виправдання». Хто тепер гальмує вступ України до ЄС – реакції на звіт Єврокомісії

Зоряна Степаненко Олена Абрамович

06 листопада 2026, 19:38

Єврокомісарка з питань розширення Марта Кос представляє висновки засідання Єврокомісії щодо перегляду політик ЄС напередодні розширення. Брюссель, 6 жовтня 2026 року

БРЮССЕЛЬ – Цьогорічний звіт Єврокомісії про розширення, в якому вона оцінює прогрес країн-кандидатів на шляху до ЄС, відзначився одразу кількома ноу-хау.

Києву особливо імпонує те, що вперше у звіті з'явився окремий розділ про безпеку та оборону. У ньому Брюссель визнає користь, яку отримує від держав-кандидатів, насамперед України, – її бойового досвіду, технологічних новацій і промислових

потужностей. Україну розглядають не лише як отримувача допомоги, а й як державу, що вже посилює європейську безпеку.

Водночас оборонна співпраця не замінює виконання вимог щодо вступу.

«Демократія, верховенство права, основоположні права, функціонування демократичних інституцій, реформа державного управління та економічні критерії залишаються основою процесу вступу й визначають загальні темпи переговорів», – сказано у звіті.

У цих реформах Україна вже відстає від Молдови, яка одночасно з Києвом почала переговори про вступ до ЄС. Але Єврокомісія припускає, що Кишинів їх завершить швидше. Аналітикиня Німецького фонду Маршалла США **Олена Прокопенко** зауважує, що деякі з «найважливіших, найбільш критичних реформ» досі заблоковані в українському парламенті.

Панельна дискусія «Просування ключових реформ України та прискорення її вступу до ЄС», організована Німецьким фондом Маршалла Сполучених Штатів (GMF). Анна Ярош-Фріс – зліва. Олена Прокопенко – справа. Брюссель, 5 листопада 2026 року

Це стало однією з причин появи ще одного ноу-хау цьогорічного звіту – дорожніх карт для чотирьох лідерів переговорного процесу. Вони мають мотивувати кандидатів до конкретних кроків у конкретні терміни.

«Вступ до ЄС – реальна перспектива для тих, хто просувається вперед завдяки власним досягненням», – зазначила директорка служби України Гендиректорату

Єврокомісії з питань розширення та Східного сусідства **Анна Ярош-Фріс.**

Список очолює Чорногорія – єдина, для кого Брюссель називає орієнтовний термін завершення переговорів: кінець 2026 року. Україна – четверта, після Молдови.

Спочатку Єврокомісія планувала назвати орієнтовний термін і для Києва – кінець 2028 року, однак зрештою обмежила дорожні карти найближчими дванадцятьма місяцями. Єврокомісарка з розширення **Марта Кос** пояснила це труднощами з прогнозами на більш віддалене майбутнє.

«Ми ще навіть не маємо підтвердження *(для України й Молдови – ред.)* виконання проміжних критеріїв (IBAR). Щойно їх буде підтверджено, прогнозувати подальший перебіг вступного процесу стане набагато легше. Саме тому ми вирішили обмежитися одним роком», – зазначила вона.

Президент України Володимир Зеленський і президентка Молдови Мая Санду під час урочистостей з нагоди Дня незалежності Молдови. Кишинів, 27 серпня 2026 року

Комп’ютерна гра і реформи

Якщо за прем’єрства **Віктора Орбана** в Угорщині Київ був радше заручником і не міг нічого вдіяти, щоб розблокувати переговори про членство в ЄС, то тепер м’яч – на полі України. А вона – сповільнила ухвалення євроінтеграційних законів, відзначено у звіті Єврокомісії. Разом з тим, від кінця літа робота над реформами пожвавилася, сказано в документі.

Цікаво, що офіційний звітний період завершився 1 вересня, однак Єврокомісія врахувала й пізніші події. Поінформовані співрозмовники Радіо Свобода в ЄС кажуть, що це зробили свідомо, аби оцінити Україну вище, ніж могли. Аналогічний підхід застосували й до Сербії.

«Коли реформи просуваються, цей прогрес визнається... Це заохочення продовжувати темп реформ, відновлення якого ми спостерігаємо приблизно з кінця літа. І ми дуже закликаємо не лише уряд, а й усіх представників українського суспільства зосередитися, зокрема, на верховенстві права, а також на ключових секторальних реформах», – наголосила Анна Ярош-Фріс з Єврокомісії.

Президент Європейської ради Антоніу Кошта, президент України Володимир Зеленський та президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн прибувають на саміт ЄС у Брюсселі, 16 жовтня 2026 року

Виконання проміжних критеріїв у сфері верховенства права – наступний рівень для України на шляху до ЄС. Як у комп'ютерній грі: доки не виконані всі завдання на цьому етапі, наступний не відкриється. Так само й тут: без необхідних реформ ЄС не дозволить перейти до закриття переговорних розділів.

Від України очікують виконання цих критеріїв (IBAR) у першому півріччі наступного року. Лише після цього зможе почати закривати переговорні розділи. За дорожньою картою, з Молдовою розраховують закрити 25 розділів, з Україною – 7.

«Класичний підхід у стилі регати – хто швидший, хто повільніший – тут другорядний. Важливою є спільна стратегічна мета – завершити переговори якомога швидше», – відреагував на відрив від Молдови посол України в ЄС **Тарас Качка.**

Причини затримок

> **“ Війна – це не виправдання, це просто додатковий чинник**
>
> Тарас Качка

Частину реформ, необхідних Україні для виконання проміжних критеріїв у сфері верховенства права (IBAR), конкретизує десятипунктний план Качки-Кос, погоджений топпредставниками України і ЄС торік у грудні. У звіті Єврокомісії від 4 листопада зазначено, що він залишається переважно невиконаним.

Він передбачає, зокрема, реформи ДБР, Нацполіції та прокуратури для посилення їхньої незалежності й прозорого призначення керівників, а також прозорий добір суддів за участю міжнародних експертів і зміцнення антикорупційних органів.

Співавтор плану з українського боку – посол України в ЄС Тарас Качка – пояснює затримки насамперед війною, яка висуває «інші вимоги до спроможності державного управління».

«Війна – це не виправдання, це просто додатковий чинник, який вимагає більшої уваги до правоохоронних органів, до їхньої ефективності тощо», – каже він.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Путін йде ва-банк»: чому Росія більше не шукає виправдань ударам по цивільних українцях?

Дипломат нагадує, що в парламенті, якому дорікають у неголосуванні за євроінтеграційні законопроєкти, нема води і світла. Крім того ка, зауважує, що саме це скликання в умовах війни вже схвалило низку потрібних актів, і запевнив, що воно продовжить це робити.

«Україна, перебуваючи серед чотирьох країн-лідерів процесу вступу, ще здивує всіх темпами реформ, як ми вже робили це раніше», – каже Качка. Дипломат наголошує, що фундаментальні реформи проведені – залишилося їх «тонке налаштування».

У Єврокомісії затримки неофіційно пояснюють можливим небажанням народних депутатів посилювати незалежність антикорупційних органів через побоювання самим стати об'єктами розслідувань.

> **“ Дуже зручно подзвонити і замовити справу**
>
> Ярослав Железняк

Не виключають і прагнення зберегти політичний контроль над правоохоронними органами, зокрема СБУ, щоб убезпечити найближче оточення президента від антикорупційних розслідувань. Ці припущення Радіо Свобода чуло від двох поінформованих співрозмовників у ЄС.

Його розділяє народний депутат від опозиційного «Голосу» **Ярослав Железняк,** який разом із колегами розробив законопроєкти для виконання десяти зобов'язань України перед ЄС. Він нагадує, що війна не завадила Верховній Раді схвалити закони про реформу митниці, Бюро економічної безпеки та інші євроінтеграційні зміни.

«Єдина правильна причина – це небажання політичне впроваджувати необхідні зміни, які стосуються боротьби з корупцією... Дуже зручно мати «ручні» правоохоронні органи. Дуже зручно подзвонити і замовити справу проти громадського активіста або політика. Дуже зручно зупинити якісь розслідування проти свого найближчого оточення», – каже в коментарі Радіо Свобода опозиційний нардеп.

Народний депутат України Ярослав Железняк під час панельної дискусії «Просування ключових реформ України та прискорення її вступу до ЄС», організованої Німецьким фондом Маршалла (GMF). Брюссель, 5 листопада 2026 року

Реакція більшості

Заступник комітету Верховної Ради з питань євроінтеграції **Вадим Галайчук** (фракція «Слуга народу») каже насамперед про потребу в кращій координації з урядом та іншими причетними інституціями. Відсутність політичної волі до євроінтеграції депутат заперечує.

«Чи задоволені ми темпами українських реформ? Ні. Чи можна пояснити всі затримки виключно війною? Також ні... Верховна Рада має свою частку відповідальності за темпи законодавчого забезпечення європейської інтеграції... Але євроінтеграція – це спільна відповідальність усієї системи державної влади. Парламент не може ухвалити законопроєкт, який ще не підготовлений», – пояснив він Радіо Свобода.

Тим не менше, в керівництві президентської фракції раніше говорили про страх перед антикорупційними органами. Перший заступник голови «Слуги народу» **Андрій Мотовиловець** у березні визнав, що частина депутатів побоюється підозр від НАБУ і САП, і пов'язав із цим нестачу голосів навіть за закони, від яких залежить міжнародне фінансування України.

Державний прапор України над будівлею Верховної Ради під час засідання парламенту. Київ, 26 листопада 2018 року

Втім, інший заступник голови фракції **Олександр Ковальчук** цей зв'язок заперечував, теж вказуючи на недостатню взаємодію уряду та парламенту.

Голова Верховної Ради **Руслан Стефанчук** запевнив у її відданості процесу євроінтеграції України. А затримки пояснює двома причинами: складними безпековими умовами та політичними баталіями в парламенті.

«На жаль, ми стикаємося із ситуаціями, коли до окремих законопроєктів подаються тисячі поправок, що суттєво ускладнює та уповільнює законодавчий процес. Часто за цим стоїть не стільки прагнення вдосконалити законодавство, скільки політичне протистояння», – сказав Радіо Свобода голова ВР.

Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук під час інтерв'ю в Києві, 10 квітня 2025 року

Лабораторія законодавчих ініціатив у червневому аналізі зазначала, що чимало євроінтеграційних законопроєктів застрягли в комітетах.

«Україна уміє брати на себе зобов'язання, але на півдороги перестає їх виконувати. Не те щоб відмовляється, просто буксує. Усіма чотирма лапами, як великий собака, якого намагаються завести на чекап до ветеринара, а йому там погано пахне», – прокоментувала затримки в реформах, відображені у звіті Єврокомісії, колишня заступниця міністра закордонних справ України з євроінтеграції **Лана Зеркаль.**

> **Україна уміє брати на себе зобов'язання, але на півдороги перестає їх виконувати**
>
> Лана Зеркаль

На її думку, українська влада використовує війну як виправдання затримок, тоді як справжня проблема – у небажанні відмовлятися від ручного управління державними інституціями та виконувати вже взяті на себе зобов'язання перед ЄС.

Щоб пришвидшити реформи у сфері верховенства права, Єврокомісія в жовтні створила спільну з українською владою робочу групу. З Молдовою аналогічна працює ще з липня.

«Молдова – абсолютна зірка цієї групи... Спираючись на досвід двох країн – Чорногорії та Молдови, – ми дійшли висновку, що такий формат роботи дозволяє втричі-вчетверо підвищити продуктивність і прискорити темпи реформ. Саме це ми зараз робимо й з Україною», – пояснив очільник Гендиректорату Єврокомісії з питань розширення та Східного сусідства **Герт Ян Коопман.**

За його словами, наступного тижня до робочої групи доєднаються й українські народні депутати. Посол України в ЄС Тарас Качка сказав Радіо Свобода, що успіх переговорів на 90% залежить від «швидкості і європрихильності парламенту».

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«2027-й буде роком суперуспішних переговорів»: посол України в ЄС Тарас Качка

Зоряна Степаненко

Міжнародна оглядачка, кореспондентка Радіо Свобода та створеної Радіо Свобода мережі «Настоящее время» у Брюсселі. Теми: політика, міжнародні відносини, безпека, оборона

Олена Абрамович

Міжнародна оглядачка, кореспондентка Радіо Свобода та створеної Радіо Свобода мережі «Настоящее время». Теми: політика, заходи Євросоюзу та НАТО, життя українців у Бельгії, культура та кіно.

Україна | Світ | Політика

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.